

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Запорізької області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Запорізької області в IV кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Запорізької області** у IV кварталі 2022 року свідчать, що на тлі активних бойових дій і терористичних атак респонденти очікують **зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** та **негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування високі.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 68.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 47.4%) (графік 1). У цілому по Україні – «мінус» 32.3%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 75.0% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 89.5%), у цілому по Україні – 62.4%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжують називати воєнні дії (відзначили всі опитувані), курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 100.0% респондентів (у попередньому кварталі – 89.5%), у цілому по Україні – 88.5%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 37.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 36.8%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 11.5% (таблиця);
- **зменшення обсягів реалізації виробленої продукції нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 18.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 36.8%) (таблиця), у тому числі на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 22.2% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 50.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 7.3% та «мінус» 6.3% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар помітно нижчими темпами: баланси відповідей – по «мінус» 18.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 44.4%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 26.9% та «мінус» 16.6% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 21.1%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 20.1%;
- **стрімке зростання цін на товари/послуги, що купуються:** баланс відповідей – 100.0% (четвертий квартал поспіль). Ціни на продукцію власного виробництва зростатимуть вищими темпами: баланс відповідей – 87.5% (у попередньому кварталі – 55.6%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали, курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 68.8% та 25.0% відповідно (у попередньому кварталі – 71.4% та 26.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

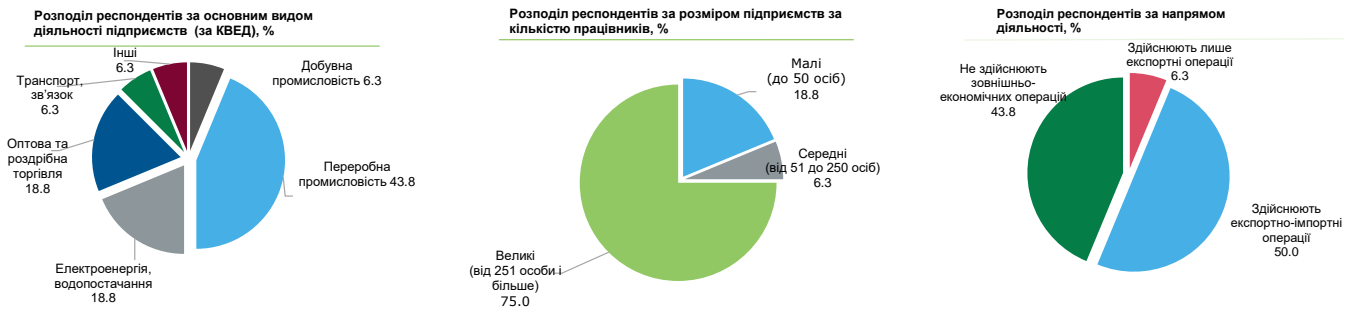
Очікується, що потреби в позикових коштах найближчим часом значно зростуть (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали менш жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають надмірні вимоги до застави, занадто високі ставки за кредитами та занадто складну процедуру оформлення документів (графік 10).

87.5% респондентів області зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках**, у цілому по Україні – 94.2%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

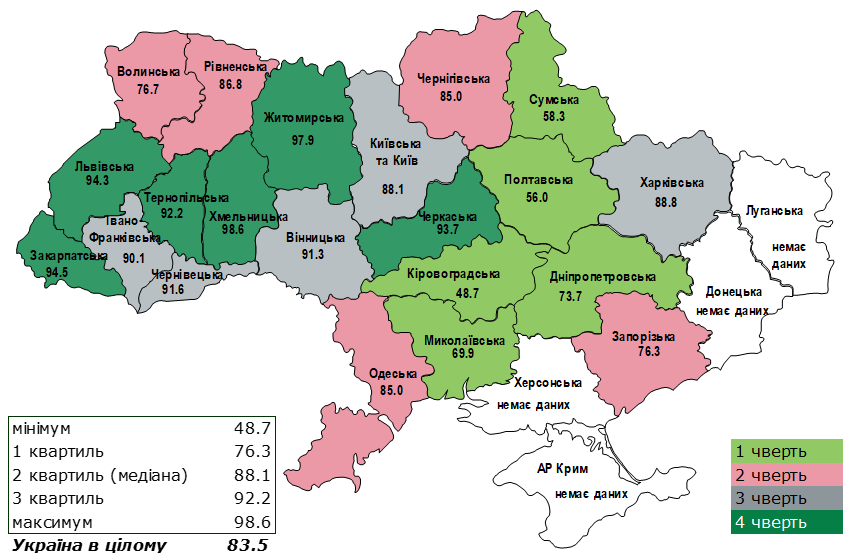
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 50.0% (найгірша оцінка серед регіонів) (у попередньому опитуванні – «мінус» 47.4%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 19.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 63.6% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 58.3%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів** – 6.3% (у попередньому кварталі 38.9%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 02–28 листопада 2022 року;
- опитано всього 16 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

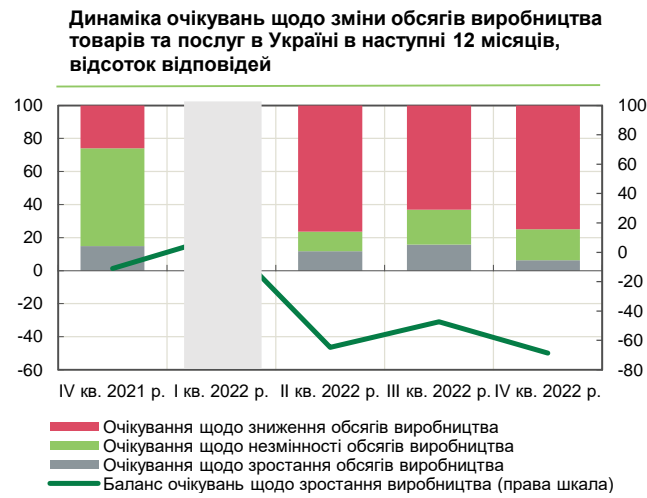
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Запорізької області щодо ділової активності (за складовими)⁴

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	0.0		-47.1	-36.8	-37.5
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	18.5		-20.0	-36.8	-18.8
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	11.1		-78.6	-44.4	-18.8
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	7.4		-71.4	-44.4	-18.8
кількості працівників	11.5		-40.0	-21.1	-25.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.
⁴ У зв'язку з початком війни та передчасним завершенням опитування у I кварталі 2022 року вибірка нерепрезентативна.

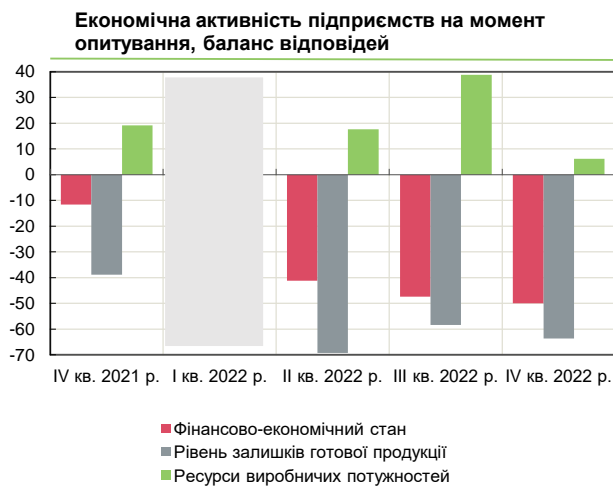
Графік 1

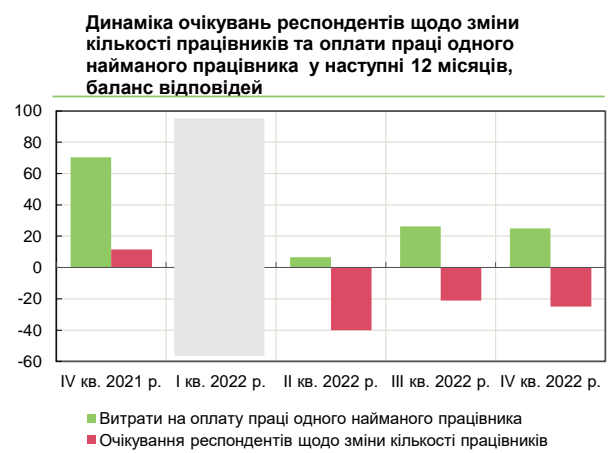
Графік 2

Графік 3

Графік 4

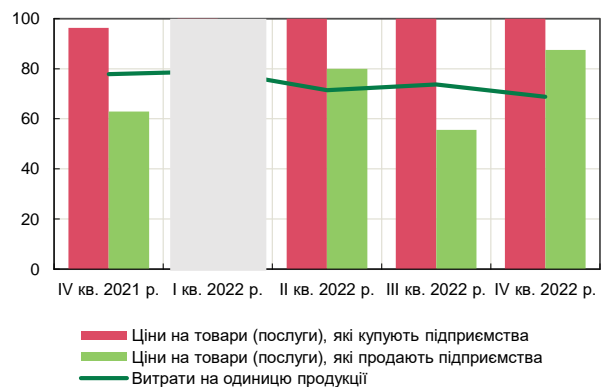
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

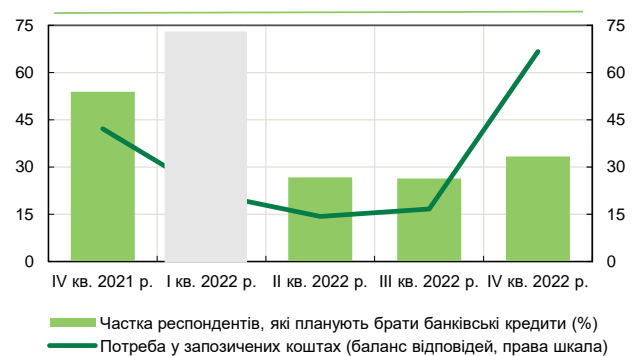
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

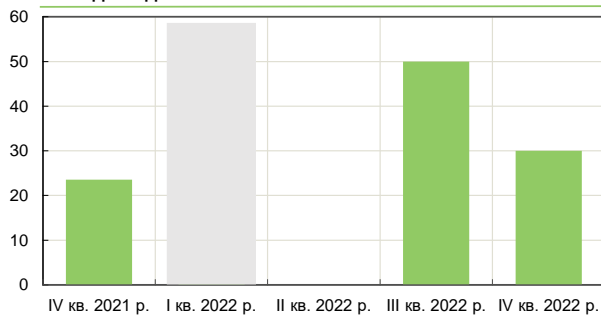
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

